

**ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਲਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ
ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਪਟੀਸ਼ਨਰ
ਬਨਾਮ**

M/S ਕ੍ਰਿਏਟਿਵ CLOTimG-ਜਵਾਬਦਾਤਾ

2012 ਦਾ CRM ਨੰਬਰ M-600

14 ਮਈ 2013

**ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 - S. 482 - ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ
ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 - S. 138 ਅਤੇ 141 - ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 -
S.420 - ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 420IPC ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ - ਟ੍ਰਾਇਲ
ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ/ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ 138 - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ
ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ 482 CrPC ਦੇ
ਤਹਿਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ NI ਐਕਟ
ਦੇ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ - ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ
ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ
ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ**

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।
ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜੁਥਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ
ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ
ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(ਪਰਾ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ
ਵਾਲੇ, ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਸੰਕੇਤਕ ਵਿਧਾਨਿਕ
ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(ਪਰਾ 16)

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੁਧੀਰ ਸੰਨਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ।

ਆਲੋਕ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਲਰ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਸਲਈ, ਮੈਂ

ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਦੋਸ਼ਬੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ। However, ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਜੋ ਕਿ ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਮੂਲ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੂੰ 2012 ਦੇ (1) CRM ਨੰ. M-600 ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ **"ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਰੀਏਟਿਵ ਕਲੋਇੰਗ"** ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀ ਦਾ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ, ਜੋ ਕਿ ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ-ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਕਰੀਏਟਿਵ ਕਲੋਇੰਗ (ਸੰਖੇਪ ਲਈ "ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ") ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੈਗੋਸ਼ੀਏਬਲ ਇੰਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਐਕਟ, 1881 ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ NI ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ) ਧਾਰਾ 420 1 PC ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ, **ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ**, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ petitioners-accused ਮੈਸਰਜ਼ ਕਾਊਟਨ ਰਿਟੇਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਨ। ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1)। ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੈਕਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਰੋਕੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਰਸਾਏ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ।

(3) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਜਾਅਲੀ ਨੋਟਿਸ ਕੇ.ਐਨ.ਐਨ.ਸੀ.ਐਕਸਯੂ.ਆਰ.ਸੀ. ਪੀ-1), ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਸੀ.ਆਰ.-ਮੁ. ਐਨਆਈਏਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਮਿਤੀ 07.04.2011 ਦੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ (ਅੰਕੜਾ P-2)। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਜੁੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਮਪਿਊਨਡ ਸੰਮਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(4) ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, petitioners-ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 Cr.PC ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(5) petitioners-accused ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਸਾਨੀ, 7z/cr. ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਗੈਰ-ਬੇਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ-ਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਥੇ-ਉੱਤੇ-ਵਿਖਿਆਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

(6) ਰੰਭੀਰ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਭਾਵੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਅਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਖਾਤਾ (ਦੇਸ਼ੀ ਨੰ. 1) ਅਤੇ NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖਾਸ ਭੂਮਿਕਾ ਜਾਂ overt-ਐਕਟ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਝੂਠ ਬੋਲੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ) ਦੇ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ।

(8) ਅਰੰਭ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। **ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ**, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸੰਮੇਲਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕਾਫ਼ੀ ਤਾਕਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

(9) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ- ਸਿਰਫ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ (ਦੇਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 1) ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੈਕਸ਼ਨ 141 ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 138 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਹੈ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। , ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ, ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ।

(10) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈਬੀਆਈਐਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਵਰਤੀ ਸੀ। . ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(11) ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਪੜਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ NI ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 138 ਅਤੇ 141 ਦੇ ਦੰਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟ

ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਇੰਟੀਗਰਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ **ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਮਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਉਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦ ਤਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।** ਮੈਂ ਐਨਆਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 138, 141 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਨੂੰ under ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

"(i) ਮੁਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਖਾਸ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਵਹਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ।

(11) ਧਾਰਾ 141 ਸਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।

(ਹਾਇ) ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ/ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਪਰਾਧ (2010)3 SCC 330

ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

(iv) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੈਰੀ 'ਤੇ ਵਿਕਾਰਪੂਰਣ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(v) ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਜੁਆਇੰਟ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

(vi) ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਚੈੱਕਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(vii) ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। 'ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੱਥ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ੀ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਾਂ ਜੁਆਇੰਟ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ।

(13) **ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਏਸ਼ੀਅਨ ਗਲੋਬਲ ਲਿਮਿਟਿਡ (2) ਅਤੇ ਹਰਸ਼ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ 1)**, ਬਨਾਮ **ਰੇਬਾਤਿਲਤਾ ਕੋਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ (3)** ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਸੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(14) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪੀਟੀਸ਼ਨਰ-ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਾਇਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1 ਸੀ ਨੇ ਪੀਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ-ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(2) 2010(3) RCR(CrL) 625

(3) (2011)3 SCC 351

ਇੱਕ vciy ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ NI ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਲਝਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਤੇ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕਰੇ। ਅਜਿਹੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸੰਗਤ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਢਾਂਚਾਗਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਦੀ theclcgical ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ (ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ) ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲ ਆਸਾਨੀ ਦੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਾਟ ਹੈ।

(15) ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ; ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੌਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟਣ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹਾਈ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਸਾਨੀ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। 1 ਅਰਥਾਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜੁਬਾਨੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੋਵਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਕਸਰ ਇਸ ਦੇ ਸੀਆਰਸੀਐਕਸਵੈਂਟ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਢਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮੁਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣੇ ਹੋਏ

ਹਨ। **ਮੈਸਰਜ਼ ਪੈਪਸੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ** ਬਨਾਮ **ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ (4)**, ਅਤੇ ਹਰਸ਼ੋਦਰ ਕੁਮਾਰ ਡੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਈਲੈਨਬੀਬੀਐਲਸੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਰੁਟੀਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ' **ਉਪਰੋਕਤ** ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ "ਮੁਆਇਟਿਸਮੁਟੈਂਡਿਸ" ਮੌਜੂਦਾ ਸੌਖਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਹੈ।

(16) ਇਸ ਲਈ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਬੇਲਣ ਵਾਲੇ, ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਧਾਨਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵੀ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਖਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(17) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਤਕਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। (4) 1997(4) RCR(CrL) 761 : 1998 AIR SC 129 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ।

(18) ਇਲੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਆਰਕ ਰਾਹੀਂ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ 28.05.2013 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ, hcrc-in-above ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼, ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਏਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਚਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏ ਜੈਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ